

Minden az olvasóról szólt

Idei nyugdíjba vonulásáig **Antoinette Van Zanten** a hollandiai Middelburg városában működő Zeelandi Regionális Könyvtár oktatási és szolgáltatási osztályának vezetője volt. A neves szakember az elmúlt évtizedben a Csorba Győző Könyvtárral is több közös projekten dolgozott. A mostani beszélgetés apropóját a több évtizedes könyvtári munka lezárása és a korábbi magyar kapcsolatok adták. Miszler Tamás interjúja.

Hosszú és gazdag életpálya áll mögötted. De először is szeretném megkérdezni, hogy milyen volt a családod hozzáállása a könyvekhez gyerekkorodban? Mikor kezdte el könyvtárba járni, mik voltak az első élményeid?

Olyan családból származom, ahol sokat olvastak. A szüleim igazi olvasó emberek voltak, nagyon sok könyvük volt, amelyek még a saját gyerekkorukból származtak, ezeket mind felfaltam. A két nővérem szintén sokat olvasott, de kreatívabbak voltak a festészetben és a textilművészetben. Hollandiában minden évben megrendezik a Gyermekkönyv Hetét, és akkor mindig választhattam egy könyvet. Jól emlékszem, hogy például elolvastam Laura Ingalls Wilder eredeti Kis ház a prérin című sorozatát Garth Williams gyönyörű rajzaival. A kedvenc könyvem a Niels Holgersson volt. Mivel Montessori óvodába jártam, nagyon korán megtanultam olvasni. Anyámmal a helyi Nutsbibliothekba jártunk, ami egyfajta közkönyvtár volt. Itt elolvastam az összes gyerekkönyvet Arendsoog-tól az Ötös fogat sorozatig. A középiskolában teljesen odavoltam a francia irodalomért és nagyon szerettem volna elolvasni a 16. és 19. század közötti legvastagabb, leghosszabb francia nyelvű könyveket. Jó volt, hogy mindig is sokat olvastam franciául.

Mikor és miért döntöttél úgy, hogy könyvtáros leszel?

Szerettem a könyveket és a könyvtárat és azt hiszem, ez az oka annak, hogy a középiskola után felsőfokú könyvtáros képzésre jelentkeztem, amit akkor egyszerűen Könyvtáriskolának (Bibliotheekschool) hívtak. Ez volt az egyetlen felsőfokú képzés, ami számomra megfelelt. Nagyon jó volt, mivel nagyon széleskörű ismereteket kaptunk minden tudományterületről. Nem szerettem a címleírást, ami akkoriban nagyon fontos tantárgy volt, de a sors fintora, hogy mégis ezzel foglalkoztam először, amikor dolgozni kezdtem. A könyvtárosi tanulmányaimat Hágában folytattam, ahol az első két év után könyvtári asszisztens, majd egy újabb egyéves képzéssel lettem könyvtáros.

Hol kezdte el dolgozni? Könyvtári munkád elmúlt 46 évét mindig az innováció és az új projektek határozták meg.

Pályakezdeként 1978 végén kezdtem el a Zeelandi Regionális Könyvtár tudományos részlegén dolgozni, ahol ahogy már említettem katalogizálással, címleírással foglalkoztam. 1984-ben lehetőséget kaptam arra, hogy egy projekt keretében elkészítsem az első online katalógus tervezését egy olyan kollégámmal, aki az automatizáció területén dolgozott egy ideje. A projektben sok belga kolléga is jelen volt, a rendszert egy angol cég fejlesztette, akikkel én tartottam a kapcsolatot, személyesen többször utaztam hozzájuk a szí-

Fotó: ZB Bibliothek van Zeeland

Fotó: commons.wikimedia.org

„A mesterséges intelligencia minden bizonnyal új lehetőségeket kínál, de véleményem szerint az emberi megértés és értelmezés továbbra is nagyon fontos amellet, hogy ne veszítsük el kritikai gondolkodásunkat”

Fotó: ZB Bibliothek van Zeeland

getországba. Kicsit később sokféle internetes projektet csináltam. A holland kormány anyagilag támogatta, hogy az internet elterjedésével képezzük az embereket, tanfolyamokat tartottunk főleg az idősebb korosztálynak. Ezek után újabb projekt keretében az osztályom kapta meg az ún. „csináld magad” önkölcsönző rendszerek bevezetését feladatként. Időközben a mozgókönyvtárak is az osztályomhoz kerültek, amelyeket szintén automatizálni kellett. Idővel egy bankautomatát helyeztek el a buszban, mert Zeeland tartományban nagyon sok olyan kistelepülés van, ahol kevés szolgáltatás maradt. A könyvtárbuszra került postai szolgáltatás és vonatjegykiadó automata is. Feladatom volt, hogy a szolgáltató cégekkel felvessem a kapcsolatot és kidolgozzuk a szolgáltatásokat, amelyeket szerződésbe fektettünk le. A vállalatok fizetnek a busz üzemeltetéséért is, hiszen szolgáltatásait juttatjuk el a kisebb településekre. Az is feladatom volt, hogy különböző szervezetek szolgáltatásaikkal megjelenhessenek a könyvtárbuszon és támogassák a jólét és a kultúra ápolását. Cserébe ők reklámozzák a könyvtárbuszunkat, mi pedig az ő szolgáltatásaikat. 2011-ben

Zeeland tartomány egy innovatív buszt szeretett volna indítani az ifjúság és az oktatás számára. Természetvédelmi szervezeteket, környezetvédelmi szervezeteket, múzeumokat és sok más szervezetet is próbáltam megnyerni, hogy vegyenek részt a projektben. Akkoriban épült az impozáns Columbus nevű buszunk. 2019-ben egy olyan projektet vezettem, amelyben kutatást végeztek az alacsony írástudás elleni küzdelemről Hollandiában és Belgiumban. A projekt egyik összetevője a másik könyvtárbuszunk, a ZBBUZZ finanszírozása volt, amellyel kis falvakba látogatunk el annak érdekében, hogy segítsük a helyi lakosságot a digitális ügyintézésben. Mindezekhez további európai forrásokat sikerült szerezni a tartományi és a nemzeti források mellett.

Miért tartod fontosnak a könyvtárbuszos szolgáltatásokat?

Ezek a szolgáltatások fontosak azokon a területeken, ahol alapvetően kisebb települések találhatók – 5000 főnél kevesebb lakossal – és már kevés közszolgáltatás található. A könyvtárbusz szolgáltatás különleges találkozóhelyet tölt

be azokban a központokban, ahol már nincsenek találkozóhelyek. A Columbus azért látogat el ezekre a településekre, hogy új könyvekkel és tantermi tevékenységekkel támogassa az oktatást a kis létszámú iskolákban.

Milyen trendeket látsz a könyvtárak világában? Mik a jövő könyvtárosainak legnagyobb kihívásai, milyen nehézségeket látsz?

A legnagyobb kihívásnak azt tartom, hogy az emberek továbbra is tudjanak olvasni és ne váljanak írástudatlanná. A mesterséges intelligencia minden bizonnyal új lehetőségeket kínál, de véleményem szerint az emberi megértés és értelmezés továbbra is nagyon fontos amellet, hogy ne veszítsük el kritikai gondolkodásunkat. A könyvtárak minden bizonnyal továbbra is nagyon fontos szerepet játszanak majd ebben. Fontos, hogy a gyerekek már korán megismerkedjenek az olvasással és a könyvtárak által kínált programok fontos szerepet játszhatnak ebben.

Miszler Tamás